

TÜRKİYE'NİN LİBYA
ÖZEL TEMSİLCİSİ
PROF. DR.

**EMRULLAH
İŞLER:**

**Akdeniz'de
Dengeler
Türkiye
Lehine
Değişti**

SÖYLEŞİ: EMRAH KEKİLLİ FOTOĞRAF: AHMET ERTAN

Türkiye ile Libya arasında imzalanan Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası ile Güvenlik ve Askeri İşbirliği Mutabakat Muhtırası, büyük yankı uyandırdı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Libya Başkanlık Konseyi Başkanı Fayiz Mustafa es-Serrac ile beraberlerindeki heyetlerin, 27 Kasım'da Dolmabahçe'de gerçekleştirilen iki saat on beş dakikalık görüşmenin ardından yaptığı anlaşma ile Türkiye-Libya ilişkileri Türkiye'de ana gündem maddelerinden birine dönüştü. 2011'de gerçekleştirilen Libya devriminin, toplumsal taleplere karşılık veren bir siyasal düzene neden dönüşemediği, Başkanlık Konseyi'nin Libya siyasetindeki yeri ve Türkiye ve Libya arasında imzalanan anlaşmaların iki ülkenin iç ve dış siyaseti açısından nereye oturduğu ciddi bir tartışma konusu oldu. 4 Nisan itibarıyla Trablus'a saldırmaya başlayan Hafter'in kim olduğu, arakasında hangi aktörlerin bulunduğu, neyi hedeflediği ve hangi amaca hizmet ettiği sorgulanmaya başladı. Kamuoyunda tartışılan bütün bu konuları Türkiye'nin Libya Özel Temsilcisi olarak tayin edilen AK Parti Ankara Milletvekili Prof. Dr. Emrullah İşler ile konuştuk.

Türkiye ve Libya arasında imzalanan mutabakat muhtıralarının anlamı nedir?

Sayın Cumhurbaşkanımız Erdoğan ve Libya Başkanlık Konseyi (BK) Başkanı Fayiz Serrac ve benim de içinde bulunduğum heyetler, 27 Kasım'da, Dolmabahçe'de gerçekleştirilen iki saat on beş dakikalık görüşmenin ardından, Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası ile Güvenlik ve Askeri İşbirliği Mutabakat Muhtırası'nı imzalamıştır. Ardından her iki anlaşma da yüce Meclis'imizde onaylanarak kabul edilmiştir.

MAVİ VATAN SINIRLARI

Uzmanlar Akdeniz'deki doğalgaz rezervlerinin 122 trilyon metreküp olduğunu tahmin etmektedir. İsrail ve Mısır'ın gaz üretimlerine ilaveten Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) sondaj faaliyetlerini yürütmekte, kendisini Akdeniz'in

stratejik öneme sahip aktörü olarak takdim etmektedir. Ne var ki, Türkiye ve Libya arasında imzalanan Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası, Türkiye'yi dışarıda bırakarak kurulmak istenen enerji denklemini bozmuştur. Bu mutabakat muhtırasıyla Doğu Akdeniz'de kıyıdaşımız olan Libya ile kıta sahanlıklarımız ve her iki ülkenin münhasır ekonomik bölge sınırları kayıt altına alınmıştır. Akdeniz'de GKRY ve Mısır arasında imzalanan ya da benzeri ülkeler arasında imzalanan anlaşmalar önemini yitirmiş, Türkiye'nin mavi vatan sınırlarının koordinatları hukuken koruma altına alınmıştır.

Güvenlik ve Askeri İşbirliği Mutabakat Muhtırası, Libya'da demokratik yönetimin çatısı altında bir güvenlik sektörü reformu için iki ülke arasında iş birliğini ön görmektedir. Bu amaç doğrultusunda Libya'da polis ve askeri sorumlulukları içeren Ani Müdahale Kuv-

veti kurulmasına, Türkiye tarafından eğitim, danışmanlık, tecrübe aktarımı, planlama ve malzeme desteği verilmesine zemin hazırlanmaktadır. Talep edilmesi halinde Türkiye ve Libya'da müşterek bir Savunma ve Güvenlik İş Birliği Ofisi kurulacak, eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, imha, liman ve müşavirlik desteği sağlanacaktır. Mülkiyeti elde olmak kaydıyla kara, deniz ve hava araçları, teçhizatı, silahları, bina ve arazi (eğitim üsleri) tahsis edilecek kabul eden tarafın davetiyle, tarafların sınırları içerisinde, Silahlı Kuvvetler bünyesinde bulunan Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri'nin faaliyet alanlarına yönelik müşterek olarak askeri planlama yapılacaktır. Tecrübe aktarımı, eğitim ve öğretim faaliyetleri ile silah sistemi ve teçhizatın kullanımına yönelik eğitim ve danışmanlık hizmeti verilecektir.

Bir diğer ifadeyle birçok bölgesel ve küresel aktör bir milis liderden

Türkiye ve Libya arasında imzalanan Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası, Türkiye'yi dışarıda bırakarak kurulmak istenen enerji denklemini bozmuştur. Türkiye'nin mavi vatan sınırlarının koordinatları hukuken koruma altına alınmıştır.

MUHALEFETİN YANLIŞ YORUMLARLA ÇARPITMAYA ÇALIŞTIĞININ TERSİNE, LİBYA'DA TEK BİR HÜKÜMET VARDIR, O DA UMH'DİR. ÖYLE KENDİNDEN MENKUL BİR YAPI DEĞİL, BİLDİĞİMİZ ANLAMIYLA DÜNYANIN TANIDIĞI BİR SİYASİ YAPIDIR. BUGÜN HAFTER'İ EL ALTINDAN DESTEKLEYENLER DE DAHİL NEREDEYSE BÜTÜN BÖLGESEL VE KÜRESEL AKTÖRLER UMH'Yİ MEŞRU OLARAK KABUL ETMEKTEDİR.

EMRULLAH İŞLER KİMDİR?

İlk, orta ve lise tahsilini Ankara'da tamamladı. 1985'te Kral Suud Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden mezun oldu. Yüksek lisansı ve doktorasını Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Bölümü Tefsir Ana Bilim Dalı'nda tamamladı. Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Temel İslam Bilimleri Bölümü'nde Tefsir alanında öğretim üyesi olarak çalıştı. Daha sonra Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Arap Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda yardımcı doçent, doçent ve profesör unvanıyla görev yaptı. Kazakistan ve Suudi Arabistan'da misafir öğretim üyeliği görevinde bulundu. 2006-2011 arasında Başbakan Başmüşaviri olarak çalıştı. Çok sayıda bilimsel kitap, makale ve bildirileri bulunmaktadır. 24, 25, 26 ve 27. dönemde AK Parti Ankara milletvekili olarak seçildi. 25 Aralık 2013 - 29 Ağustos 2014 arasında 61. Hükümet'te Başbakan Yardımcılığı yaptı. TBMM'de Dışişleri Komisyonu Üyeliği, İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği (İSİPAB) Türk Grubu Başkanlığı, Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu Başkanlığı ve Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanlığı görevlerinde bulundu.

Libya'da bir diktatör çıkarıp, ülkenin önümüzdeki on yıllarına ipotek koymaya çalışırken, Türkiye savunma ve güvenlik alanlarında kendi tecrübesini Libya ile paylaşarak ülkenin güvenlik sektörünün yeniden inşasına katkı sunmanın gayreti içindedir.

EN BASİT İFADEYLE CEHALET

"Türkiye'nin Libya'da ne işi var?" deniliyor. Bu yaklaşımı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Uluslararası ilişkilerin doğasına aykırı bir yaklaşım olarak değerlendiriyorum. Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de mavi vatanı müdafaa etmesini sorgulamak, bu mücadelede yanında yer alan UMH'nin yanında durmasını tartışmak, gerçekten makul değildir. İki egemen devlet, karşılıklı güvenlik ve askeri iş birliği anlaşması imzalamıştır, dünyada birçok ülke ikili ve çoklu askeri ve güvenlik iş birliği anlaşmaları imzalamaktadır. Türkiye'de buna benzer birçok anlaşmaya birçok farklı ülkeyle ve uluslararası kurumla taraftır. Libya ile imzalanan anlaşma da iki egemen ülkenin kendi hak ve menfaatlerini korumak için imzaladığı bir anlaşmadır. Bu anlaşmayı "orada ne işiniz var" şeklinde yorumlamak en basit ifadeyle cehalettir.

Trablus'ta Türkiye'nin muhatabı olan Ulusal Mutabakat Hükümeti'ni nasıl konumlandırmalıyız? Bizim için ne anlam ifade ediyor?

Başkanlık Konseyi (BK) ve Ulusal Mutabakat Hükümeti (UMH), 2015 boyunca Fas'ın Suheyrat kentinde BM öncülüğünde devam eden müzakereler sonucu ortaya çıkan ve Libya'da çatışan tarafların üzerinde uzlaştığı Libya Siyasi Anlaşması'ndan (LSA) doğan yürütme organıdır. BM, UMH'yi Libya'nın resmi otoritesi olarak tanımaktadır. Bugün Hafter'ı el altından destekleyenler de dahil neredeyse bütün bölgesel ve küresel aktörler UMH'yi meşru olarak kabul etmektedir. Hafter'ı desteklediğini açıkça ifade edememektedir. Rusya dahi Wagner şirketini sahiplenmemekte, UMH'yi resmi muhatap kabul etmektedir.

Libya ordusunun tamamını komuta eden Genel Kurmay Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı ve ona bağlı emniyet teşkilatı ve resmi istihbarat birim-

lerinin tamamı UMH'ye bağlıdır. Libya'nın Ulusal Petrol Şirketi ve Merkez Bankası gibi ana ekonomik kurumları, Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve Sayıştay benzeri ana hukuk kurumları, Trablus ve Misrata limanı gibi en büyük limanlar UMH'nin çatısı altındadır. BM, Washington, Londra, Roma, Berlin, Paris ve Moskova dahil Libya'nın bütün diplomatik misyonları UMH Dışişleri Bakanlığına bağlıdır. Neden bunların her birini tek tek zikrediyorum; zira muhalefetin yanlış yorumlarla çarpıtılmaya çalışıldığının tersine, Libya'da tek bir hükümet vardır, o da UMH'dir. Öyle kendinden menkul bir yapı değil, bildiğimiz anlamıyla dünyanın tanıdığı bir siyasi yapıdır.

DENGELER TÜRKİYE LEHİNE DEĞİŞTİ

Akdeniz'deki enerji mücadelesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Akdeniz'e kıyısı olan Türkiye, KKTC, Ürdün, GKRY, Yunanistan, Libya, Lübnan, İsrail, Mısır, Suriye ve Filistin'in Doğu Akdeniz'de uluslararası deniz hukukundan doğan hakları bulunmaktadır. Fakat Yunanistan ve GKRY'nin Türkiye'nin haklarını görmezden gelerek belirlediği deniz alanları bugün yaşanan krizlerin temelini oluşturmaktadır. GKRY'yi, 2003'te Mısır'la, 2007'de Lübnan, 2010'da ise İsrail'le MEB imzalamış, ilan ettiği sözde parsellerde Shell, Exxon Mobil, Total, Kogas, Eni ve Noble gibi şirketlere sondaj ruhsatları vermiştir. Türkiye, her zamanki yapıcı tavrıyla sondaj ve arama çalışmaları için anlaşma zemini aramış ancak karşılık bulamamıştır.

Ayrıntılarına girmeyeceğim ancak GKRY, KKTC'nin ruhsat sahalarıyla keşişen parsellerde yabancı şirketlere sondaj ruhsatı vererek, çatışmacı bir tavır içinde olmuştur. Türkiye ise 2019 başından itibaren bölgeye sondaj gemilerini ve deniz kuvvetlerini göndererek, "mavi vatanda" Türkiye'nin haklarını gasp etmek isteyenlere karşı fiili tedbirler almayı artırmış, 2020'de beş adet sondaj kuyusu açacağı- nı dünyaya duyurmuştur.

Münhasır Ekonomik Bölge anlaşmasıyla Türkiye'nin kazanımı ne olmuştur?

Bu anlaşmayla Türkiye'nin kıta sahanlığı uluslararası hukuka uygun bir şekilde kayıt altına alınmıştır. Ayrıca Türkiye ve Libya arasında oluşturulan MEB, Yunanistan ile GKRY ve Mısır arasında bizim lehimize bir hat oluşturmuştur. Ayrıca biliyorsunuz GKRY ve Yunanistan ikilisi, Sayın Cumhurbaşkanı'nızın işaret ettiği üzere Sevr niteliğinde bir haritayı savunuyordu. AB de bunu destekliyordu. Sevilla Haritası isimli harita ile Türkiye'yi 41 bin kilometrekarelik bir deniz alanına hapsedmeyi hedefliyorlardı. Türkiye bu anlaşmayla gasp edilmek istenen 148 bin kilometrekare mavi vatan toprağını hukuki garanti altına almıştır.

GKRY VE YUNANİSTAN İKİLİSİ, SEVİLLA HARİTASI İSİMLİ HARİTA İLE TÜRKİYE'Yİ 41 BİN KİLOMETRE-KARELİK BİR DENİZ ALANINA HAPSETMEYİ HEDEFLİYORDU. AB DE BUNU DESTEKLİYORDU. TÜRKİYE MEB ANLAŞMASIYLA GASP EDİLMEK İSTENEN 148 BİN KİLOMETREKARE MAVİ VATAN TOPRAĞINI HUKUKİ GARANTİ ALTINA ALMIŞTIR.

Akdeniz'deki yeri oldukça önemli hale gelen Libya'da kriz nasıl başladı?

Libya krizinin başlangıç noktası Mayıs 2014'te Hafter'in meşru kurumlara karşı giriştiği darbe girişimidir. Aslında Şubat 2014'te bir girişimde bulunmuş ancak tutunamamış, Bingazi'ye geçerek darbe girişimini orada sürdürmüştür. Hafter darbe girişiminde bulunduğu Libya'da tek bir seçilmiş parlamento ve tek bir hükümet bulunmaktaydı. O zaman devletin bütün kurumları Hafter'in bir darbeci olduğu tezinde birleşerek, yargılanması gerektiğini ifade etmişlerdi.

KÜRESEL GÜÇLERİN ETKİSİ

Aslına bakarsanız, devrimden Hafter'in darbe girişimine kadar olan dönem bütün aksaklıklarına rağmen Libya'nın son elli yılının en özgür ve ümit vadeden yılları olmuştur. Bütün toplumsal kesimlerin temsil edildiği Milli Genel Kongre ve ondan doğan hükümetler Libya'nın demokratik bir siyasal sisteme kavuşması, ülkedeki siyasal, ekonomik ve güvenlik yapısının dünya standartlarında yeniden yapılandırılması amacı etrafında birleşmiştir. Ancak Suriye devrimini başarısızlığa uğratan, en çok küresel güçler ve Esed rejimine yaranan, kökleri meçhul terör örgütlerinin Suriye'de peyda olması gibi Libya'da da bazı karanlık yapılar ortaya çıkmış, faili belli olmayan suikastlar yaşanmış, Hafter ve arkasındakiler onu bir kurtarıcı gibi takdim etmiştir. Ancak haddi zatında Hafter şu ana kadar terörle hiç mücadele etmediği gibi BM'nin yetkilendirdiği hükümete "terörle mücadele" adı altında saldırmıştır. Maalesef uluslararası güçler Hafter'in bir darbeci olduğunu, terörle mücadele etmediğini, askeri bir diktatörlük kurmak istediğini, ona destek verenlerin uluslararası hukuku çiğnediklerini bilmelerine rağmen bütün hukuk ve etik normlarını hiçe sayarak Hafter'in yaptıklarını göz yummaya devam ettiler.

Hafter'in darbe girişimiyle Libya bugün içinde bulunduğu derin bir krize sürüklendi. 2015 boyunca Fas'ta devam eden müzakereler sonucu ortaya çıkan Libya Siyasi Anlaşması'nın hayata geçirilmesi engellendi, BM'nin yetkilendirdiği hükümetin kurumlarına saldırıldı, son olarak da 4 Nisan'da Trablus'a saldırıldı. Sonrasında çatışmalardaki paralı askerlerin sayıları gün geçtikçe arttı ve kriz bugünkü halini aldı.

BM SUS PUS OLDU

Libya krizinin çözümü için BM üzerine düşeni yaptı mı?

BM ya da BMGK üyesi ülkeler krizin çözümü için üzerine düşeni yapsaydı Libya bugün bu krize duçar olmazdı. Zira BM Libya Temsilcisi Sayın Gassan Selame de bir açıklamasında: "BMGK üyeleri Libya'ya ilişkin kendi içinde bölündüler. O nedenle krizin çözümünde etkin rol oynayamıyorlar." demiştir. BM'nin üzerine düşen Libya Siyasi Anlaşması'nın hayata geçirilmesini sağlamaktı. LSA Libya için makul bir geçiş öneriyordu. Ancak Hafter'in neden olduğu çatışma ortamı LSA'nın altını boşalttı. Elbette Hafter'in LSA dışında hareket eden illegal bir aktör olduğunu ifade ederek gerekli tedbirler alınabilirdi. Ancak bunu yapmak yerine Hafter'in dünya başkentlerinde ağırlandığı, hatta BM Genel Sekreteri tarafından dahi muhatap alındığı bir durum ortaya çıktı. Hafter 4 Nisan'da Trablus'a saldırdığında BM'den konuya ilişkin "endişe" açıklamaları dışında, krizin kaynağına işaret eden ve çözüm öneren bir açıklama veya adım gelmedi. Yani ilginç bir biçimde BM'nin yetkilendirdiği hükümete illegal bir milis lider saldırırken BM sus pus oldu. Hal böyle olunca Libya krizi silahların konuştuğu bir çatışma ortamına dönüştü. Bu durumda birileri de Hafter'e yönelik silah yardımlarını artırdı.

Türkiye'nin Libya krizinin çözümüne ilişkin pozisyonu ne oldu?

Türkiye, darbe ve çatışma süreci öncesi, yani 2011-2014'te, Libya'da toplumsal taleplere karşılık veren bir siyasi düzen ve ihtiyaçlara karşılık veren bir kamu düzeni kurulması için Libyalılara destek olmuştur. İki ülke arasında Şubat Devrimi öncesi Türk şirketleriyle imzalanan altyapı projelerinin tamamlanması, toplumsal refahın artırılması, küçük ve orta ölçekteki girişimlerin Türk pazarıyla ticaret hacminin artırılarak serbest piyasanın canlandırılması alanında ciddi çalışmalar yapılmıştır. Libya polislerinin eğitilmesi, kamu hizmet kurumları personelinin kapasite artırımı, Libya belediyeleri ve Türkiye belediyeleri arasında karşılıklı iş birliklerinin geliştirilmesi yönünde çok yapıcı

**TÜRKİYE,
AKDENİZ'DE
BİR TARAFTAN
SONDAJ
ÇALIŞMALARINI
SÜRDÜRÜRKEN,
ULUSLARARASI
PLATFORM-
LARDA HUKUKİ
MÜCADELESİNİ
DE SÜRDÜRE-
CEKTİR.
AKDENİZ'DE
ÖNEMLİ BİR
MÜTTEFİKİ
OLAN UMH'NİN
ETKİN OLMASI
İÇİN KARŞILIKLI
ANLAŞMALARIN
İMKAN VERDİĞİ
ZEMİNDE
HER TÜRLÜ
ASKERİ VE
SİYASİ DESTEĞİ
VERECEKTİR.**

eylemlerin içinde olunmuştur. Bir diğer ifadeyle birileri Libya'da vekiller yaratıp, ülkeyi iç savaşa sürüklemeye çabalarırken, Türkiye ülkenin yeniden inşası için ortak projeler geliştirme arayışında olmuştur.

Mayıs 2014'te ülke krize sürüklendiğinde, krizin siyasi yollardan çözülmesi yönünde pozisyon almış, meşru aktörlerin başarılı olması için diplomatik olarak ciddi çaba göstermiştir. 2014 sonunda BM öncülüğünde çatışan taraflar arasında müzakere süreci başladığında Türkiye Libyalı tarafları müzakere sürecinde yer almaya teşvik etmiştir. 2015 sonunda müzakereler neticesinde şekillenen LSA'nın Libyalı bütün taraflarca kabul edilerek, LSA'dan kaynaklı kurumlar üzerinden bir geçiş süreci için Libyalı bütün tarafları teşvik ettik. Mart 2016'da Trablus'ta göreve başlayan UMH'nin Libya genelinde kendisine verilen yetkiler çerçevesinde sorumluluklarını yerine getirmesi için her türlü desteği verdik.

DİKTATÖRLÜK İSTİYORLAR

LSA hayata geçirilseydi, UMH'nin geçiş sürecine öncülük etmesine imkan tanınsaydı, bugün Libya'da çok farklı bir tabloyla karşı karşıya olurduk. Türkiye bunun için çalıştı. İfade ettiğim üzere sadece siyasi, kurumsal, ekonomik ve kamusal kalkınma üzerine kafa yordu. Çatışmanın siyasi yollardan çözümü için ciddi çaba sarf etti. Ancak Arap Dünyası'nda demokratik düzenler yerine askeri diktatörlük isteyenler emekli bir asker üzerinden ülkede kriz çıkarttı. Her şeye rağmen Türkiye hala krizin siyasi yollardan çözümü gayretindedir, Berlin'de devam eden müzakere süreçlerinin etkin aktördür. Fakat meşru aktörleri silah zoruyla ortadan kaldırıp, yönetime el koymak isteyen milis lider Hafter'e fırsat vermemek için de meşru aktörlerle birlikte gerekli askeri ve güvenlik tedbirlerini almaktan kaçınmayacaktır.

Türkiye'nin bundan sonraki dönemde Libya krizine yaklaşımı nasıl olacak?

Libya ile imzalanan anlaşmaların ardından Libya, Türkiye açısından oldukça stratejik bir konu haline almıştır. Bu yönüyle Doğu Akdeniz'deki enerji denkleminde Türkiye'nin önemli bir müttefikidir. O nedenle UMH'nin Libya'da etkin bir aktör olarak varlığını sürdürmesi Türkiye açısından önem arz etmektedir. Diğer bir yönüyle Arap Dünyası'nda oluşturulması istenen dengeler açısından önemli bir konumdadır. Libya, ya toplumsal aktörlerin belirlediği siyasal bir düzen oluşturarak bağımsız ve etkin bir aktör olacak ya bazı Arap ülkelerinde görüldüğü üzere askeri diktatörlük ya da totaliter rejimlerle yönetilecek. Libya'daki siyasal düzenin geleceği Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki siyasal sistemlerin şekillenmesi

Libya ile imzalanan anlaşma da iki egemen ülkenin kendi hak ve menfaatlerini korumak için imzaladığı bir anlaşmadır. Bu anlaşmayı "orada ne işiniz var" şeklinde yorumlamak en basit ifadeyle cehalettir.

açısından da belirleyici olacaktır. Bu nedenle Libya çok boyutlu bir denklem içine oturmaktadır.

TÜRKİYE ASKERİ DESTEK VERECEK

Türkiye bu çok boyutlu denklemi çok boyutlu bir stratejiyle yönetme gayreti içinde olacaktır diye düşünüyorum. Akdeniz'de bir taraftan sondaj çalışmalarını sürdürürken, diğer taraftan uluslararası platformlarda hukuki mücadelesini sürdürecektir. Akdeniz'de önemli bir müttefik olan UMH'nin etkin olması için karşılıklı anlaşmaların imkan verdiği zeminde her türlü askeri ve siyasi desteği verecektir.

Berlin Konferansı'nın niteliği nedir?

Hafter'in 4 Nisan'da Trablus'a saldırmasının ardından Libya krizinde mutedil bir tavır takınan Berlin'in koordinasyonunda BM ile uyumlu şekilde bir müzakere süreci başlatıldı. Libya'daki etkin aktörler Türkiye, Almanya, İtalya, Mısır, BAE'nin yanında BMGK daimi üyeleri (ABD, Rusya, Çin, Fransa, İngiltere) katılımı ile şimdiye kadar toplam 5 istişare toplantısı gerçekleşmiştir. Bu istişare toplantılarıyla gündemde olan konularda taraflarca mutabakat sağlayıp Berlin'de Liderler Zirvesi ile Libya'daki krizin siyasi yoldan çözümü hedeflenmektedir. Liderler Zirvesi için somut tarih yoktur, lakin Ocak 2020 sonlarına doğru planlanmaktadır. Şubat 2020'ye ertelenmesi de muhtemeldir. **K**